

Mødet den 27. Januar 1921.

Fraværende: N. Joh. Laursen, Møller, Marthin Pedersen og Simonsen.

1. (J. Nr. 501—1920). Meddelelse fra Indenrigsministeriet om **Bevilling af et Laaneforskud paa 400000 Kr.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 11²¹—1920). **Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt** med H. Mortensen og C. P. Bendixen.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 82—1920). Skrivelse fra Indenrigsministeriet om **Bevilling af Byggetilskud** til Mekaniker A. Rasmussen, Herambsgade.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 629—1920). Skrivelse fra Indenrigsministeriet angaaende **Regler for Udbetaling af Understøttelse til Arbejdsløse i Henhold til Loven af 22. December 1920.**

Vald. Pedersen erindrede om, at det nedsatte Udvalg sammen med Hjælpekassen var enedes om forskellige Regler; men Ministeriet meddelte nu, at disse ikke var akcepterede. Taleren troede dog, at der maatte foreligge en Misforstaaelse fra Ministeriets Side og vilde derfor foreslaa, at Byraadet valgte 2 af sine Medlemmer til sammen med Hjælpekassens Formand at rejse over og konferere med Ministeren om Sagen.

P. P e t e r s e n mente ikke, der forelaa nogen Misforstaaelse fra Ministerens Side, men blot det, at han ønskede de samme Regler gældende her, som var akcepteret for Københavns Vedkommende. Derfor var det vist overflødigt at rejse derover, og tillige kom man jo saa langt hen i Tiden, at Loven snart vilde udløbe.

V a l d. P e d e r s e n hævdede, at efter den Form, som var vedtaget af Udvalget, vilde de, der havde sikret sig en høj Understøttelse, komme til at afgive noget til Fordel for dem, som var mindre heldigt stillede. Men naar 36 Kr. skulde være absolut Maksimum, vilde de bedst stillede ikke engang faa det lovformelige, og de øvrige fik ingen Fordel deraf. Men dette Standpunkt maatte sikkert bero paa en Misforstaaelse.

C h r i s t e n s e n bemærkede, at der ogsaa var andre Spørgsmaal, som skulde klares, idet Reglerne ikke var helt klare. Derfor var det sikkert bedst at sende et Udvalg over til Forhandling med Ministeren.

V a l d. P e d e r s e n og P. P e t e r s e n valgtes sammen med Hjælpekassens Formand.

5. (J. Nr. 626—1920). Cirkulære fra Indenrigsministeriet angaaende **alm. Folketælling den 1. Februar 1921.**

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 655—1920). **Regnskab for O. M. Nyrups Legat for 1920.**

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 649—1920). **Andragende fra Bestyrelsen for Gudenaacentralen om Fuldmagt til Optagelse af et Laan paa 2 Mill. Kr.**

Fra Bestyrelsen for Gudenaacentralen forelaa følgende Skrivelse:

•Til Dækning af Andelsselskabets Anlægsudgifter er der, som det vil være i Andelshaverens Erindring, tidligere optaget to Laan, et til Beløb 5500000 Kr., med Fradrag af Kurstab til Rest ca. 5300000 Kr., og et Partialobligationslaan, til Beløb 6000000 Kr., der udbragte til Rest ca. 5100000 Kr. Til Anlægets Fuldførelse har det imidlertid vist sig nødvendigt for Selskabet at raade over yderligere ca. 2 Millioner Kr. Dette Beløb er dels allerede betalt, dels vil det blive betalt af Aarhus Privatbank. Men Banken vil da kræve Beløbet tilbagebetalt saa snart som muligt og senest i Løbet af ca. 3 Aar, altsaa med en aarlig Amortisation af ca. 600000 Kr. Da Betalingen for Elektricitet bør sættes i Forhold til Kulpriserne, der jo for Tiden er faldende, og da Størstedelen af de tidligere optagne Laan amortiseres paa 10 à 15 Aar, anser Bestyrelsen det for rettest til Dækning af den ommeldte Gæld til Privatbanken 2 Millioner Kr. at søge optaget et fast Laan med betydelig længere Amortisationstid.

Da ogsaa Pengeforholdene for Tiden er usikre, vil det være vanskeligt ved Laanets Ordning at gaa frem paa den i Selskabets Vedtægter foreskrevne Maade, saaledes at Bestyrelsen akcepterer et Laan paa visse Vilkaar, men under Forbehold af Generalforsamlingens Sanktion, idet en ekstraordinær Generalforsamling kun kan afholdes med 14 Dages Varsel. Bestyrelsen tillader sig derfor at anmode Andelshaverne om at give Bestyrelsen bindende Fuldmagt til at optage et Laan som ommeldt til Beløb 2 Millioner Kr. paa de Vilkaar, som Bestyrelsen til den givne Tid maatte finde det forsvareligt at gaa ind paa, og saaledes at det dermed anses

for givet, at de Delegerede, som giver Møde paa den extraordinære Generalforsamling, der som anført vil være at afholde, vedtager at akceptere Laanet paa de Vilkaar, paa hvilke Bestyrelsen har afsluttet det.

Man tillader sig, da Laanet ønskes afsluttet saa snart som muligt, at anmode om, at den ommeldte Fuldmagt maa være Bestyrelsen i Hænde senest Torsdag den 20. d. M.«

F o r m a n d e n bemærkede, at Sagen var foreløbig afgjort ved Cirkulation, men saaledes, at den endelige Beslutning skulde træffes ved et Byraads-møde. Taleren tvivlede dog ikke om, at som Forholdene laa, vilde det store Flertal stemme for et fast Laan.

B r a m m e r var forbavset over, at denne Sag var udsendt til Cirkulation. Sagen havde været behandlet i Byraadet saa sent som den 18. November, og da var alle enige om en hurtig Amortisering. Gudenaaværket var blevet langt dyrere end beregnet, nemlig $12\frac{1}{2}$ Mill. Kr. i Stedet for 5 Mill., og da Sagen sidst blev omtalt, blev der fra alle Sider udtalt, at de sidste $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. skulde afdrages hurtigst muligt, for at man derefter kunde faa billigere Elektricitetspriser. Det saa derfor mærkeligt ud, at man nu vilde optage et Laan paa langt Sigt. Taleren kunde ikke uden videre tiltræde en saadan Beslutning, men maatte kræve Besked paa, om der var sket noget i den forløbne korte Tid, som gjorde det nødvendigt og berettiget at optage et saadant Laan.

B e c h havde den 18. November udtalt sig for en hurtig Amortisering; men dengang var Sagen ganske uforberedt, og naar Taleren nu havde underskrevet paa at give Fuldmagt til Optagelse af et Laan, skyldtes det væsentlig to Aarsager.

I Aarhus kunde man maaske nok betale en større Pris for at faa en hurtig Amortisering; men Forholdet stillede sig anderledes for de øvrige Andelshavere. Aarhus havde i Forvejen hele sit indre Ledningsnet og skulde kun forrente og amortisere sin Del af Anlægget ved Tange og Hovedledningen her til Byen, men de øvrige Andelshavere skulde anlægge hele deres indre Ledningsnet til store Priser og blev derfor stillet overfor forholdsvis langt større Udgifter, saa at det for dem kunde blive en alvorlig Sag med en hurtig Amortisering. Desuden var Foretagendet jo efter sin hele Karakter saa permanent, at man ikke behøvede at regne med en hurtig Amortisering, idet det altid i Rentabilitet kunde staa Maal med andre Anlæg, hvis da ikke Kul og Olieprisen gik ualmindelig langt ned.

Christensen gjorde opmærksom paa, at Sagen sidst blev behandlet ganske forbigaaende i Forbindelse med et andet Spørgsmaal og slet ikke forelaa til Behandling. Det Tilbud, som dengang forelaa, var saa ufordelagtigt, at Taleren ikke kunde stemme derfor, og i det hele taget ønskede Repræsentanterne for Aarhus at amortisere saa meget som muligt, saa længe man havde de høje Kulpriser. Men disse Priser var dalet betydeligt siden, og derfor vilde Elektriciteten fra Værket blive for dyr i Forhold til Kulprisen, hvis man fastholdt den hurtige Amortisering. Naar man saa samtidig regnede med de øvrige Interessenters store Udgifter til Ledningsnet og Installationer, havde man fundet det forsvarligt at optage et Laan paa længere Sigt for at kunne sætte Prisen noget ned, og Bestyrelsen havde derfor anmodet om Fuldmagt til at afslutte et saadant Laan. Det var ikke sket endnu, idet man ikke havde været

tilfreds med Tilbudene; men hvis der kom et gunstigt Tilbud, vilde man modtage det; ellers maatte man se Tiden an og foreløbig køre med Laanet fra Privatbanken.

B r a m m e r var stadig meget betænkelig ved, at man ikke fik disse Millioner amortiseret snarest. Tidspunktet var langt fra gunstigt til at optage noget Laan, og selv om der kunde være Vanskeligheder for nogle af Interessenterne, vilde det sikkert være klogest af dem at faa en hurtig Afvikling. Forholdene var nu kommet til at afvige uhyre meget fra de Betingelser, som Byraadet i sin Tid gik med paa, og alle Beregninger over Elektricitetsprisen o. s. v. var slaaet fuldstændig fejl. Endelig vilde Taleren erindre om den meget omtalte Opfindelse af en tysk Ingeniør, hvorved Elektriciteten skulde kunne frembringes langt billigere end ved de hidtil anvendte Metoder. Hvis dette havde noget paa sig, vilde Gudenaacentralen ret hurtig blive et meget daarligt Aktiv.

C h r i s t e n s e n antog ikke, at det af Dr. Brammer omtalte Eksperiment blev til Virkelighed foreløbig. Det var rigtigt, at Gudenaaværket var blevet langt dyrere end beregnet; men saaledes var det jo gaaet med alle Beregninger i de sidste Aar. Elektricitetsprisen var først beregnet til ca. 8 Øre, og man maatte vel nu regne med en Forhøjelse af ca. 100 %. Men hvis der skulde en hurtig Amortisering til, vilde Forhøjelsen blive betydelig større, og det vilde næppe være forsvarligt samtidig med de nedadgaaende Kulpriser.

B r ø n d u m vilde nødig have Gudenaacentralen bragt i Miskredit, og det kunde let ske ved en alt for voldsom Amortisering med deraf følgende høje Priser, samtidig med at Kulpriserne faldt. Det var sørgeligt, at Beregningerne var slaaet saa

meget fejl, at det var blevet 2 $\frac{1}{2}$ Gange dyrere end beregnet; men der var dog det Gode, at disse Penge blev i Landet, og selve Driften og Vedligeholdelsen af Anlægget var meget billig. Hvis den tyske Ingeniørs Opfindelse havde noget paa sig, vilde det jo slaa alle Beregninger over Ende, men det kunde ingen vide noget om i Øjeblikket.

Brammer skulde ikke sige noget som helst ondt om Anlægget, og som Landssag havde det sin fuldstændige Berettigelse og var et baade genialt og smukt gennemført Arbejde, kun ikke paa den lovede Tid og til den lovede Pris. Men Aarhus Kommune havde næppe Raad til at ofre saa meget for at forbedre Danmarks Valutaforhold. Naar Kommunen paatog sig en saa enorm Risiko, maatte man kræve, at det kunde betale sig, og at der kunde skaffes rimelige Elektricitetspriser.

Mikael Johansen syntes, at Dr. Brammer glemte en Side af Gudenaacentralen, som ikke havde mindst Betydning, nemlig at man ved Udnyttelsen af Vandkraften blev uafhængig af Brændselstilførsler udefra, saa man i paakommende Tilfælde ikke blev nødt til at standse paa Grund af Krig og Uroligheder andetsteds. Derfor maatte man være de Folk taknemlige, som havde frembragt dette udmærkede Resultat.

Christensen gjorde opmærksom paa, at hvis Aarhus ikke var gaaet med til dette Foretagende, var man blevet nødt til i den nærmeste Fremtid at foretage en stor Udvidelse af Elektricitetsværket, og det var blevet mindst lige saa dyrt i Forhold til den forøgede Produktion.

Brammer tvivlede om, at man alligevel slap for at bygge et nyt Elektricitetsværk, idet det nuværende Anlæg til Dels var umoderne og

meget sammenklumpet ligesom Dieselmotorerne ikke var gode.

Christensen vilde ikke benægte, at man engang i Fremtiden blev nødt til at foretage Udvidelser af Elektricitetsværket med Damp turbineanlæg. Men dette vilde kun ske, hvis man senere fik en Overenskomst med Gudenaacentralen, saaledes, at Aarhus kom til at levere Strøm til hele Gudenaacentralens Opland. Gjaldt det blot om at forsyne Aarhus By, især naar nu Kaløvigsselskabet gik fra, vilde det nuværende Anlæg være tilstrækkeligt for mange Aar. Dieselmotorerne kunde heller ikke kaldes daarlige.

Formanden betonedes, at siden Sagen sidst blev drøftet, var der sket mange Ting, som ingen havde kunnet forudse, og derfor var det rimeligt, at man ændrede sit Standpunkt efter de forandrede Forhold. Taleren syntes, at Dr. Brammers Konklusion ikke var særlig god, idet han først talte om nye Metoder, som vilde gøre Gudenaacentralen overflødig, og bagefter hævdede, at en Udvidelse af Elektricitetsværket var nødvendig. Hvis der var Fare ved det første, var der ikke mindre ved det sidste.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 659—1920). **Opgørelse fra Gudenaacentralen over de paa Kommunen faldende Ydelser i indeværende Aar til Afdrag og Renter af Selskabets Laan.**

Fra Andelsselskabet Gudenaacentralen forelaa følgende Skrivelse til Byraadet:

»Under Henvisning til Selskabets Vedtægter § 7 meddeles herved, at Udgifterne til Forrentning og Amortisation af de indtil Dato af Selskabet fast afsluttede Laan til Beløb 10½ Millioner Kroner pr. Andel andrager som nedenfor

angivet og forfalder til Betaling til de vedføjede Terminer.

11. Marts	73,50 Kr.
1. April.....	298,00 »
11. Juni	174,72 »
11. September	70,70 »
1. Oktober	294,00 »
11. December.....	220,59 »

Ydelserne er beregnede under Forudsætning af, at:

- 1) Nationalbankrenten er 7 %.
- 2) Partialobligationerne udtrækkes med 200000 Kr. hver 1. April og 1. Oktober og med $\frac{1}{6}$ til Finansministeriet, $\frac{1}{6}$ til Statsanstalten for Livsforsikring, $\frac{2}{6}$ til Nationalbanken og $\frac{1}{6}$ til Aarhus Privatbank.

Herefter bliver Deres Andel i ovennævnte Udgifter beregnet efter 402 Andele:

11. Marts	29547,00 Kr.
1. April.....	119796,00 »
11. Juni	70237,44 »
11. September	28421,40 »
1. Oktober	118188,00 »
11. December.....	88677,18 »

Beløbene ønskes indbetalte for Regning Andelsselskabet Gudenaacentralen i Aarhus Privatbank senest 8 Dage før ovennævnte Terminer.*

Formanden erklærede, at det maatte være Belysningsudvalget, som drog Omsorg for at skaffe disse Beløb til Veje, idet der fra Gudenaacentralen leveredes Strøm til Aarhus Belysningsvæsen, som saa igen solgte den til Kunderne.

Toges til Efterregning.

9. (J. Nr. 546—1920). Justitsministeriets Afgørelse af Byggesagen vedrørende Ejendommen, Guldsmedgade Nr. 16.

Ministeriet kan ikke give Tilladelse til, at den ulovlige Tilbygning bibeholdes.

Toges til Efterretning.

10. (J. Nr. 660—1920). Indstilling fra Vandværksudvalget om **Udvidelse af Boringerne ved Stautrup.**

Udgik til Behandling for lukkede Døre.

11. (J. Nr. 629—1920). Indstilling fra det nedsatte Udvalg om, at **Udbetalingen af Understøttelse i Henhold til Loven af 28. December 1920 overgaar til Arbejdsløshedskasserne.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Paa et Møde, som Hjælpekassens Bestyrelse afholdt med Arbejdsløshedskassernes Tilidsmænd den 9. ds., blev der fra flere Sider udtalt Ønsket om, at Udbetaling af Understøttelse i H. t. Lov af ²²/₁₂ 1920, Nr. 693, overlades til Kasserne.

I denne Anledning afholdt det af Byraadet nedsatte Udvalg og Hjælpekassens Forretningsudvalg Møde den 10. ds., hvor man enedes om at imødekomme Arbejdsløshedskassernes Ønske.

For det Arbejde, som herved paaføres Kasserne, enedes Udvalgene ligeledes om at anbefale, at der ydes Arbejdsløshedskasserne 1 % af det Beløb, som hver enkelt Kasse faar anvist til Udbetaling. Herfra undtages dog de Kasser, som ikke har 25 Arbejdsløse gennemsnitlig pr. Uge i den Tid, Loven gælder.

Denne Ordning tiltraadtes af Arbejdsløshedskassernes Repræsentanter, dog med Henstilling om, at Godtgørelsen ydes alle Kasserne uden Hensyn til de Arbejdsløses Antal.

P. P e t e r s e n oplyste, at naar Frk. Thomsen og Taleren som Medlemmer af Udvalget ikke havde stillet noget Særforslag, skyldtes det egentlig ikke, at man var enige i, at det burde over-

drages til Arbejdsløshedskasserne, og det var næppe heller Lovens Mening. Men det vilde blive ret vanskeligt at anvise Kontorer eller Steder, hvor Understøttelsen kunde udbetales til ca. 4000 Mand, og der vilde være store Udgifter forbundet med at indrette et nyt Kontor hertil. Af den Grund, og fordi Loven ikke gjaldt saa længe, havde man ikke modsat sig Forslaget.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 182—1920). Indstilling fra Havneudvalget og Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende **Linieføringen for den projekterede Højbane.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Ved det den 2. f. M. her i Byen afholdte Besigtigelsesmøde i Anledning af Anlægget af den dobbeltsporede Højbane fra Aarhus H. Station til Aarhus Ø. Station har Ekspropriationskommissionen vedtaget at anbefale Gennemførelsen af et af Statsbanerne udarbejdet nyt Projekt. Nr. IV, hvorefter den nævnte Højbane tænkes ført over den saakaldte Amtmandstoft, gennem den udvidede Gade »Dyngarken«, over et Hjørne af Havnens Administrationsbygning til Havnegade, under Forudsætning af, at Kommunen og Havnen

- 1) giver Afkald paa Amtmandstoftens uden Vederlag,
- 2) frafalder Krav paa Erstatning for Arealer m. v. og Ulemper ved Projektets Gennemførelse og
- 3) selv foranstalter Aulæg m. v. af Dyngarken, naar Arealet i dettes nuværende Højde stilles til Raadighed, samt fornøden Sænkning og øvrige Arbejder ved Sønder Alles, Mindegades, Grønlandsgades og Spaniens Tilslutning til Dyngarken. —

Der blev givet Byen og Havnen en Frist af en Maaned til at afgive Erklæring om, hvorvidt de kunde indgaa paa de nævnte Vilkaar, idet Kommissionen i manglende Fald vilde anbefale, at Højbanen da gennemførtes efter Statsbanernes oprindelige Forslag, Projekt I.

Efter at Sagen har været til gentagne Behandlinger i Havneudvalget og i Byraadet paa Grundlag af de under 5. d. M. fra Statsbanernes Overingeniør modtagne Planer, tillader man sig at meddele, at Byraadet i Overensstemmelse med Indstilling fra Havneudvalget har vedtaget at foretrække Linieføringen efter Statsbanernes Projekt I.

Projekt IV vil med de af Kommissionen tilknyttede Betingelser medføre saa store Udgifter for Byen og Havnen, at Byraadet ikke har ment at kunne acceptere dette Forslag.

Naar man saaledes har ment at maatte foretrække Projekt I fremfor det af Kommissionen subsidiært anbefalede Projekt IV, uagtet det førstnævnte ved de paa Havneterrainet anbragte Piller og Dragere paa en meget generende Maade vil vanskeliggøre Færdselen ved Havnen og ved Overbygningen over Aaen indskrænke Benyttelsen af denne som Adgang til Beddingen ved Dynkarken og de Vest for Højbanen liggende Anlægspladser for mindre Fartøjer, men Byraadets Tilslutning til dette Projekt være betinget af, at der ydes Havnen og Kommunen en passende Erstatning for de Ulemper og Værdiforringelser, som paaføres disse, — hvilken Erstatnings endelige Fastsættelse formentlig bedst kan foretages, naar Anlægget er bragt til Udførelse — samt af, at der i Projektet foretages følgende Ændringer:

- a) For Lavbanen er der regnet med en betydelig større Bredde mellem Højbanens Piller end det lovhjemlede frie Profils Breddemaal; man maa derfor af Hensyn til den i Forvejen indskrænkede Plads ved Dampskibsbroen og i Havnegade ønske, at Afstanden mellem Pillerne paa denne Strækning indskrænkes mest muligt.
- b) Sydvest for Grønlandsgade er Linien tænkt ført over Kommunens Stenoplagsplads paa en Dæmning. Af Hensyn til Pladsens fremtidige Benyttelse ønskes dette ændret, saa at den ogsaa der føres paa Piller.
- c) For ikke yderligere at vanskeliggøre Sejladsen i Aaløbet ønskes den i Midten af dette tænkte Understøtning, der forøvrigt heller ikke er vist paa Længdeprofilet, undgaaet. Landpillerne paa begge Sider af Aaen ønskes anbragte i Bolværkets Plan og ikke massive over Bolværkshøjde.
- d) Iøvrigt ønskes der ved forskellige andre Pillers og Aags Anbringelse foretaget de paa vedlagte Plan viste Ændringer, ligesom Pillen udfor Dynkarkbroen, der efter Statsbanernes Projekt er tænkt massiv, ønskes aaben.
- e) De ud for Dynkarkbroen viste Sporskifter ønskes flyttet noget nordefter af Hensyn til Sporforbindelsen til den ved den paabegyndte Landvinding udvidede Havneplads udfor Toldkammeret.
- f) Linieføringen udfor Skolebakken omtrent ved Sct. Olufsgade og nordefter ønskes ændret saaledes, at en fri Kørebane i 12,5 Meters Bredde kan gennemføres paa hele Strækningen.
- g) Idet man forudsætter, at der ved Overførelsen over Aaen bliver en Højde af 6,8 Meter over

dgl. Vande, og at der ved samtlige Skæringer af Pladser og Veje med Undtagelse af den nordligste kan tilvejebringes en fri Højde af 4,6 Meter, ønsker man Højden ved den nordligste Vejunderføring til Havnen, der efter Planen kun er 3,15 Meter, forøget saa meget som muligt, mindst til 4 Meter.

Det forudsættes, at Rummet mellem Højbanens Piller er til fri Raadighed for Byen og Havnen i det Omfang, som Tilstedeværelsen af Spor for Lavbanen tillader, og at Rummet mellem Aagene ikke spærres af Tværforbindelser.

Medens Fastsættelsen af de øvrige Erstatninger i Anledning af Baneanlægget som anført bør udsættes, til dette er udført, henstiller Byraadet, at Erstatningen for Børsbygningen, der efter Projektet skal nedbrydes, samt for Afskæring af et Hjørne af Administrationsbygningen, fastsættes samtidig med de øvrige Ekspropriationserstatninger«.

Formanden henviste til de tidligere Forhandlinger og gennemgik den foreliggende Iudstilling. Paa Grund af de store Ugifter, som var forbundne med Gennemførelsen af Linie 4 igennem Dynkarken. var Havneudvalget gaaet med til at anbefale Linie 1, men ønskede dog forskellige Ændringer foretaget ved Forslaget, hvilket der nu skulde forhandles med Statsbanerne om.

Bech vilde, da Formanden for Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse ikke var til Stede, paa dette Udvalgs Vegne give Forslaget sin Tilslutning og anbefale Byraadet at stemme derfor.

Mikael Johansen anbefalede at følge Udvalgenes Indstilling.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 250—1920). Indstilling fra Havneudvalget angaaende de af Ministeriet foreslaaede **Ændringer i Havne- og Brotaksten**

Formanden anbefalede Indstillingen, som kun drejede sig om et Par redaktionelle Ændringer. Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 102—1920). Indstilling fra Skoleudvalget vedrørende **Forslag til Skoleplan for Marselisborg Skole.**

Skoleudvalget foreslaar, at § 7, 2. Stykke affattes saaledes:

»Rektor, Lektorer og Adjunkter lønnes i H. t. Loven af 28. Juni 1920 efter de for de tilsvarende Tjenestemænd ved Statsskolerne til enhver Tid gældende Lønsatser, jfr. Lov af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd, Paragrafferne 1136, 1137, 1138, Stk. 1 og 2. Skolens øvrige fast ansatte Lærere lønnes ligesom de ved Kommunens Borgerskoler ansatte Lærere efter Lov af 4. Oktober 1919, § 1, Lærere A. Desuden oppebærer de et kommunalt Løntillæg paa 180 Kr. aarlig paa hvert Løntrin«.

Formanden anbefalede Indstillingen. Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 653—1920). Indstilling fra Skoleudvalget om **Forøgelse af de faste Vikarers Antal.**

Formanden oplyste, at der ved Aarhus Skolevæsen fandtes ca. 30 Vikarer, hvoraf 15 var faste, og Forslaget gik ud paa, at Antallet af faste Vikarer forøges til 20. Efterhaanden som Skolevæsenet voksede, blev der Brug for flere Vikarer, og det var til Gavn for Skolevæsenet og for dem selv at faa fast Stilling, idet de saa fik Løn som Timelærere med Tillæg fra Staten, medens Kommunens Udgifter ikke forøgedes derved.

Indstillingen vedtoges.

16. (J. Nr. 31—1920). Indstilling fra Lønudvalget angaaende **Forslag til nyt Pensionsreglement.** —
2. Behandling.

Følgende Ændringsforslag forelaa:

I § 2, 4. Stykke, 2. Linie udgaar alle Ordene foran Ordet »har«.

I § 8, 4. Stykke, indflettes imellem Ordene »derefter« og »jfr.«:

»og nærværende Reglements Regler for Beregning af Pensionens Størrelse i Forhold til Pensionsindtægten skulle være gældende for disse Pensionisters Vedkommende ligeledes fra 1. Oktober 1919«.

I § 23, imellem Ordet »iøvrigt« og Ordet »bestemmes« indflettes følgende Ordlyd:

»(jfr. ogsaa § 8, 4. Stykke),«

I § 28, mellem Aarsallet »1919« og Ordet »Ved« indflettes følgende Ordlyd:

»fra hvilket Tidspunkt ogsaa Reglementets Regler skulle være gældende for enhver Enkepensions Vedkommende, for saa vidt vedkommende Tjenestemand endnu var i Tjeneste den 1. Oktober 1919, jfr. tillige § 8, 4. Stykke.«

Derhos tillader man sig af Hensyn til Udtalelser, der faldt, da Reglementet var til 1. Behandling i Byraadet, at foreslaa følgende:

I § 5 og 15 forandres Ordene »en Embedslæge« til: »en af Raadet eller vedkommende Udvalg bestemt Læge«.

Christensen anbefalede at vedtage Forslaget med foranstaaende Ændringer.

Indstillingen vedtoges.

17. (J. Nr. 654—1920). Indstilling fra Sygehusudvalget om **Bibeholdelse af de forhøjede Takster for Desinfektion m. v.**

Udvalget foreslaar at indhente Ministeriets Tilladelse til, at Taksterne for Desinfektion indtil videre bibeholdes saaledes:

For Opholdsrum 0,35 Kr. pr. m³.

For Ammoniakudvikling efter Formalindesinfektion 10 Kr. pr. Værelse.

Indstillingen vedtoges.

18. (J. Nr. 167—1920). Indstilling fra det nedsatte Udvalg angaaende **Overenskomst med Sporvejs-selskabet.**

Fra Sporvejsselskabet forelaa Tilbud om at betale en Strømpris af 25 Øre pr. K. W. T. fra 1. Januar 1920 indtil 6 Maaneder fra denne Dato, imod at Køretaksten paa 20 Øre bibeholdes.

Fra Udvalgets Flertal forelaa følgende Indstilling:

»I Anledning af foranstaaende indstiller Udvalget, at Prisen for Elektricitet nedsættes fra 35 Øre til 22 Øre pr. K. W. T., og Prisen for Sporvognsbilletterne fra 20 Øre til 15 Øre fra 1. Februar 1921 at regne. Ønsker Selskabet at gaa ned til 10 Øres Taksten, forbeholder Udvalget sig at undersøge, hvor stor Prisen paa Elektriciteten bør være.«

K j e l d S ø r e n s e n erindrede om de mange Forhandlinger, der i sidste Aar havde været med Sporvejsselskabet, og den sidste Overenskomst gik ud paa, at Byraadet gik med til en Takst af 20 Øre, imod at Elektricitetsprisen fastsattes til 35 Øre. Selskabet opsigde denne Overenskomst til Ophør 1. Januar 1921, og der havde saa igen været ført Forhandlinger, men uden at man var kommet til Enighed. Selskabets sidste Tilbud gik ud paa, at betale en Strømpris af 25 Øre i $\frac{1}{2}$ Aar, men beholde en Køretakst af 20 Øre. Udvalgets Flertal havde intet imod at gaa med til nogen

Nedsættelse af Strømprisen, efter at Kulprisen var faldet; men samtidig holdt man paa, at Billetpriserne maatte nedsættes. Taleren vilde derfor anbefale den foreliggende Indstilling, som maatte kaldes tilfredsstillende for begge Parter.

Salling kunde have ønsket, at Sporvejssekskabet havde strakt sig lidt længere; men Selskabet erklærede, at med en Takst af 15 Øre og en Strømpris af 22 Øre vilde man komme til at køre med Underskud. Taleren henviste til de fra Selskabet foreliggende Regnskaber, som viste det samme, og vilde derfor tilraade at modtage Selskabets Tilbud om en Strømpris af 25 Øre og en Takst af 20 Øre. Efter de 6 Maaneder kunde man eventuelt forhandle paa ny.

Bech beklagede, at disse Forhandlinger var trukket overordentlig længe ud, og det blev fra den anden Side bestemt hævdet, at det var Byraadsudvalgets Skyld, idet Udvalget skulde have trukket Forhandlingerne ud paa en Maade, som lidet stemte med Byraadets Værdighed. Taleren vilde spørge Udvalgets Formand, om det forholdt sig rigtigt, at Selskabet ligefrem havde maattet true med at gaa tilbage til det kontraktmæssige for overhovedet at kunne faa en Forhandling i Stand. Taleren syntes ikke, at Forhandlingerne var ført paa en særlig heldig Maade, idet der samtidig burde have været berørt nogle Spørgsmaal, som var Byraadet og Selskabet imellem. Byen vilde vist være bedst tjent med at fortsætte med privat Drift af Sporvejene, og ved en Forhandling med disse herom kunde man sikkert faa visse Ændringer i den oprindelige Kontrakt, saa de daarlige Bestemmelser blev fjernet. Kunde man naa til en Overenskomst herom og om en Strømpris, som begge Parter var tjent med, troede

Taleren ogsaa, at der fra Sporvejsselskabets Side var Stemning for at gaa til nogen Udvidelse af Sporvejsnettet. Selvfølgelig kunde det nuværende Byraad ikke tage Bestemmelse herom; men Taleren vilde dog henstille, at man ved de næste Forhandlinger tog disse Spørgsmaal op til Drøftelse samtidig. Som Forholdene nu laa, vilde Taleren stemme for Hr. Sallings Forslag, saa kunde man jo komme tilbage til Sagen om $\frac{1}{2}$ Aar.

V a l d. P e t e r s e n skulde gerne indrømme, at Udvalget ikke havde forhastet sig; men det var der absolut heller ikke Grund til. Før havde Selskabet næsten ikke været til at faa i Tale, og Byraadet behøvede ikke at staa paa Pinde, naar det passede Sporvejsselskabet. Det nyttede ikke at stille sig kulant og eftergivende, naar Kommuni-
kens Beboere skulde betale derfor. Taleren skulde ikke komme nærmere ind paa det af Selskabet opstillede Overslag, for ingen kunde vide, hvorvidt det vilde blive rigtigt eller ej. Det vilde se mærkeligt ud nu at give Sporvejene et Afslag i Strømprisen paa 10 Øre, medens de 20 Øres Takst skulde bibeholdes; paa den Maade kom man aldrig ned paa lavere Takster. Hvad de omtalte Udvidelser angik, saa havde Selskabet kunnet foretage disse for Aar og Dag siden, og naar det kom frem nu, var det blot Løkkemad.

K j e l d S ø r e n s e n kunde ikke indse, at der var nogen Grund til Kritik mod Udvalget, fordi Forhandlingerne var trukket ud, og der var heller ingen Grund til for Byraadet at forhaste sig. Brændselspriserne var steget lige siden 1914; men Sporvejsselskabet forhastede sig ikke; det kunde udmærket køre til de gamle Priser igennem 5 Aar. Naar Udvalget slog 13 Øre af paa Strømprisen, maatte Sporvejene ogsaa kunne slaa 5 Øre af paa

Billetterne. Til Hr. Bech vilde Taleren sige, at Sporvejsselskabet forstod udmærket selv at varetage sine Interesser, og det var ikke nødvendigt for Byraadets Repræsentanter at gøre dette.

Bech syntes dog, at Sporvejsudvalget lige saa godt som andre Udvalg kunde have holdt Møder i Jule- og Nytaarsdagene. Men det vilde vist være heldigst, om det atter blev Belysningsudvalget, der kom til at føre disse Forhandlinger, og det var ogsaa Selskabets Ønske. Nu vilde Resultatet vel blive, at man fik en 10 Øres Takst og en Strømpris af 11 Øre, hvilket vilde betyde et stort Tab for Kommunen, og tillige vilde man faa en ganske parodisk Sporvognskørsel.

Mousten betonedede, at Byen i mange Aar havde lidt under en uheldig Overenskomst med Sporvejsselskabet; men nu forelaa der en Situation, hvor Selskabet var i Klemme, og der var derfor ikke stor Anledning for Byen til at forære Selskabet 60000 Kr. uden først at gøre Forsøg paa at faa den uheldige Kontrakt ændret.

Formanden antog, at hvis Sporvejsdriften havde været kommunal, havde man nu haft et helt andet Net end det nuværende, og Taleren stodelede ikke rigtig paa, at man fik en tilfredsstillende Udvidelse, selv om Koncessionen forlængedes; for i en By, der udviklede sig som Aarhus, var det næsten umuligt at lave en Koncession for en længere Aarrække, som de kommende Slægter kunde være tjent med. Man kunde heller ikke have Sporvejsselskabet til at lege Kispus med Aarhus Byraad, men maatte forlange en Driftsform, som Byen kunde være tjent med at levere Strøm til.

Vald. Pedersen syntes, at Hr. Bech havde talt kønt om at stille sig paa en god Fod med Sporvejsselskabet. Men de kønne Ord vilde vist

visе sig at blive meget dyre for Aarhus Kommune.

Bech hævdede, at der ved Privatdrift var en Løftestang, som Kommunaldrift aldrig havde, nemlig den enkeltes personlige Interesser for sine Forhold, og derfor var Privatdrift altid den billigste.

Erik Olesen var forbavset over Ingeniør Bechs Stilling til denne Sag, for ingen af Sporvejselskabets Bestyrelse kunde have talt mere varmt for Selskabet end Hr. Bech, og det var et meget trist Tilfælde at se et Byraadsmedlem stille sig uforbeholdent paa et privat Selskabs Side, som for Tiden forhandlede med et af Byraadet nedsat Udvalg. Taleren troede ogsaa, at Sporvejselskabet hellere vilde forhandle med Belysningsudvalget, og personlig havde Taleren ikke noget derimod; for Selskabet opnaaede sikkert ikke bedre Betingelser hos dette Udvalg end hos det andet.

Brøndum beklagede Hr. Bechs Udtalelse om, at man vilde faa en elendig Sporvognskørsel; for et Byraadsmedlem burde ikke animere Selskabet til at chikanere Byens Borgere. Taleren vilde godt indrømme, at der var en stor Løftestang ved det private Initiativ, men kun saa længe, der var Konkurrence til Stede. Da denne under Krigen faldt bort, gik det private Initiativ kun ud paa at blokke Folk saa meget som muligt. Privat Sporvejsdrift kunde maaske nok være mere økonomisk end kommunal; men for Byen var det en meget stor Fordel at være Herre over Sporvejene og at kunne udvide Nettet efter Byens Udvidelse og Vækst.

Kjeld Sørensen syntes, at Sporvejselskabet sagtens kunde give Overskud i de forløbne Aar, naar det var Byraadet, som havde betalt det. Naar Overskudet nu ikke længere var saa stort

som ønskeligt, kom Selskabet igen til Byraadet og søgte ved Trusler at faa Afslag i Strømprisen.

Christensen vilde anholde en Bemærkning af Hr. Olesen om, at Sporvejsselskabet var særlig interesseret i at komme til at forhandle med Belysningsudvalget. Deri kunde ligge en Beskyldning mod Udvalget.

Formanden svarede hertil, at Hr. Olesen tilføjede, at Selskabet sikkert ikke fik bedre Tilbud fra Belysningsudvalget, saa der laa ikke nogen Beskyldning heri.

Christensen havde den Anskuelse, at en Takst af 15 Øre maatte danne Grundlag for en Overenskomst; for det var sikkert det mest holdbare for begge Parter. En Nedsættelse til 15 Øre vilde betyde flere Passagerer, og Taleren ønskede derfor en særlig Bestemmelse om, at Selskabet skulde forpligte sig til at køre med Bivogne og i det hele taget opretholde en tilfredsstillende Kørsel. Taleren vilde derfor anbefale Udvalgets Forslag og ønskede ikke paa nærværende Tidspunkt Sagen henvist til Belysningsudvalget, idet det foreliggende Forslag maatte kunne danne Grundlag for en tilfredsstillende Ordning.

Formanden antog dog, at Ingeniør Bech vilde være enig med Taleren i, at det kunde være farligt at have saadanne Virksomheder som Vand-, Gas- og Elektricitetsværker, Havne- og Jernbaner under privat Drift, og det samme gjaldt for Sporvejene. Hr. Bech vilde nok om nogle Dage komme til at erkende, hvor vanskeligt det var at forhandle med Sporvejsselskabet under dets nuværende Ledelse, og skulde dette private Selskab vedblive at bestaa, vilde det berede Aarhus Byraad mange Forlegenheder.

Bech mente, at man nok kunde hævde det

Princip, at Privatdrift har visse Fordele fremfor Kommunaldrift, uden derfor at gaa de privates Ærinde. Taleren havde set udmærkede Resultater af Privatdrift i andre Lande og i København; men siden Københavns Sporveje blev kommunalt, var det blevet en sørgelig Begravelseskasse for Borgernes Penge.

Kjeld Sørensen syntes, at Hr. Bech maatte kunne følge Udvalget, naar han kritiserede, at Taksterne var for dyre andre Steder; for her ønskede Udvalget netop at gøre dem billigere.

Flertallets Indstilling vedtoges.

19. (J. Nr. 610—1920). Indstilling fra Belysningsudvalget om, at **Aarhus Kommune indmelder sig i Kommunernes Kulkontor.**

Christensen anbefalede at give sin Tilslutning til Opretholdelse af Kulkontoret. Der var 2 Afdelinger, en for Køb af Kul igennem Kontoret, og en anden som raadgivende og undersøgende. Udvalget foreslog, at Aarhus Kommune indmelder sig i den sidste Afdeling, idet det vist vilde være klogt at opretholde Kulkontoret i hvert Fald det første Aar.

Formanden kunde tænke sig, at det blev en ret dyr raadgivende Forsamling; men man kunde jo prøve et Aar.

Bech antog ikke, man var nødt til at følge Raadene.

Formanden: Nej, men der skal betales Kontingent.

Mikael Johansen anbefalede Indmeldelse for 1 Aar, saa kunde man jo se Tiden an.

Indstillingen vedtoges.

20. (J. Nr. 588—1920). Indstilling fra Forskønnelsesudvalget om **Bevilling af 800 Kr. til Opstilling af en Portrætbuste af Sophus Bauditz.**

Udvalget meddeler, at Busten var skænket Byen af Jægermester Treschou, og at man vilde lade den opstille i Vennelyst. Udvalget agtede at henvende sig til Billedhugger Axel Hansen, København, som havde tilbudt gratis at levere Tegning til en Sokkel.

Budgetudvalget anbefaler Indstillingen saaledes, at Udgiften afholdes af Kontoen for uforudsete Udgifter.

Formanden anbefalede Indstillingen og foreslog at sige Giveren Tak for den smukke Gave. Indstillingen vedtoges.

21. (J. Nr. 226—1920). Sagen angaaende **Regulering af Huslejen i Ejendommene ved Carl Blochsgade.**

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Erklæring:

»Efter Modtagelsen af vedlagte Redegørelse af 23. November f. A. fra Ejeren af Ejendommen Nr. 19 anbefaler Udvalget, at Sagen henlægges, uden at der foretages videre.«

Tiltraadtes.

22. (J. Nr. 638—1920). **Andragende fra Aarhus Lærerforening om Tilskud til Foreningens Træskokasse.**

Fra Skoieudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Skoleudvalget har ikke paa sit Budget Midler til Anvendelse i det omhandlede Øjemed, men anbefaler det ærede Byraad at støtte Sagen ved en Bevilling paa 1000 Kr.«

Bevilgedes.

23. (J. Nr. 661—1920). **Indbydelse til Deltagelse i et Møde i København angaaende Tilvejebringelse af indenlandske Stenmaterialer til Vejanlæg.**

Formanden henstillede at sende Sagen til Brolægningsudvalget.

Mika el Johansen mente, det var meget formaalstjenligt at faa denne Sag undersøgt, og foreslog at sende Borgmesteren, P. Petersen og Stadsingeniøren til Mødet.

Christensen foreslog Vald. Pedersen.

P. Petersen, Vald. Pedersen og Stadsingeniøren valgtes.

24. (J. Nr. 638—1920). **Andragende fra Danmarks Fjerkræavlerforening om Bevilling af 100 Kr. til en Ærespræmie.**

Budgetudvalget foreslaar at bevilge 50 Kr.

Indstillingen vedtoges,

25. (J. Nr. 25¹⁰—1920). **Andragende fra »A/S Foto-rama« om Bevilling til Beværtning med Spiritusudskænkning i Hotel »Regina«.**

Bevillingsnævnet anbefaler Andragendet under Forudsætning af, at de i Lov Nr. 104 af 10. Maj 1912, navnlig dens § 4, foreskrøve Betingelser for Meddelelse af Bevilling foreligger.

Indstillingen vedtoges.

26. (J. Nr. 632—1920). **Andragende fra A. Falvig om Bevilling til Indretning af et Danselokale for offentlig Dans.**

Bevillingsnævnet kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

27. (J. Nr. 42—1920). **Andragende om Tilladelse til at indrette en Butik i en Beboelseslejlighed i Trøjborgvej Nr. 16.**

Huslejenævnet kan godkende, at den hidtidige Lejer opsiges, imod at Ejeren indretter en 1 Værelses Lejlighed i Stuen, og denne tilbydes Lejeren.

Udvalget for Bygninger og Inventar kan anbefale Andragendet paa de anførte Betingelser.

Indstillingen vedtoges.

28. (J. Nr. 10—1920). **Valg af 4 Medlemmer til Amtsskoleraadet i Stedet for de efter Tur afgaaende.**

Udsattes.

29. **Andragender om Byggedispensationer fra:**

- a. (J. Nr. 2¹⁸⁵—1920). Bygningsvedtægtens §§ 12 og 26 for Direktør Jacob Jensens Villa ved Lindevej.
- b. (J. Nr. 2¹⁸⁶—1920). Bygningslovens § 21 for Nørrealde Nr. 28.
- c. (J. Nr. 2¹⁸²—1920). Bygningsvedtægtens §§ 12 og 26 for Mejeriejer J. Jensens Villa ved Strandvejen.
- d. (J. Nr. 2¹⁹¹—1920) Bygningsvedtægtens § 21 for »Eben Ezer«, Brammersgade Nr. 4.
- e. (J. Nr. 2¹⁹³—1920). Bygningslovens § 6 for Korn- og Foderstofkompagniets Bygning ved Sydhavnen.

Anbefaledes.

30. **Andragender om Dispensation fra W. C. Regulativet for følgende Ejendomme:**

- a. (J. Nr. 2¹⁸⁷—1920). Bylowsgade Nr. 35.
- b. (J. Nr. 2¹⁸⁸—1920). Skovvej Nr. 51.

Bevilgedes.

31. (J. Nr. 640—1920). **Andragende fra M. Jensen om Holdeplads ved Hovedbanegaarden for en Automobilomnibus Aarhus—Odder.**

Brolægningsudvalget kan anbefale Andragendet paa de sædvanlige Betingelser.

Indstillingen vedtoges.
